

JOVAN PLAMENAC NA ELLIS ISLANDU

Priseljeniške oblasti so zadržale na Ellis Islandu "polkovnika" Jovana Plamenca, takozvanega črnogorskega ministrskega predsednika. — V Ameriko je došel z diplomatičnim pasom, katerega je sam podpisal. — Pojasnil je namen svojega poslanstva.

Z italijanskim parnikom "Giuseppe Verdi" je došel v soboto v New York, Jovan Plamenac, ki pravi, da je črnogorski ministrski predsednik. Potoval je z diplomatičnim "pasom", katerega je izdal in sam podpisal v imenu "črnogorske kraljevine".

Spremljala sta ga dva tajnika. Priseljeniške oblasti pa niso hotele priznati tega pasosa ter rekle, da je bila njegova dežela priklopljena potom ljudskega glasovanja kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev ter da kraljevine Črnogore nema više.

Vse tri so poslali na Ellis Island, kjer bodo določili, kakšne sorte ljudje so.

Plamenac je obiskal na krovu parnika Luigi Crisenolo, italijanski odvetnik v New Yorku ter diplomatični zastopnik Črnogore. Napel je vse sile, da spravi vse tri v Ameriko, toda oblasti so ga informirale, da je kvota kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev izčrpana.

Povedali so mu tudi, da so pasosi kraljevine Črnogore neveljavni.

Plamenac je izjavil: V to deželo sem prišel v jako sveti zadevi. Prihajam v Ameriko prav tako, kot je prišel Mazzini, veliki italijanski patriot v Anglijo, da se zavzame za stvar Združene Italije.

Plamenac ne zna angleški. Njegove besede je tolmačil nemški tolmač. Rekel je, da bo obiskal vse črnogorske naselbine v Združenih državah.

Ko so ga vprašali radovedni častniški poročevalci, če namerava pričeti propagando za zopetno ustanovljenje Črnogore kot neodvisne države, je malomarno zamahnil z roko, kot da neče razpravljati o tem.

Plamenac je več kot šest čevljev visok ter ima bujne črne muštake.

Strušno se je razburil, ko so mu povedali, da ga bodo odvedli na Ellis Island.

"In to je demokratična Amerika?" — je vprašal onega svojih tajnikov.

Jovan Plamenac je služil kot ministrski predsednik Črnogore leta 1919. Njegov prednik je bil Popović. Bil je tudi minister za zunanje zadeve.

Plamenac je bil najvdanejši pristaš pokojnega črnogorskega kralja, katerega je narod pregnal iz dežele radi izdajstva. S kraljem vred je zbežal v Italijo tudi on.

Italijanska vlada podpira vsako gibanje proti Jugoslaviji kot enotni državi. Pobjegli Nikita je zadnja leta živel na stroške laške vlade ter je dobival velike svote za svoje hujkanje proti združenji Jugoslaviji.

Jasno je, da so poslali Italijani Plamenca v Ameriko, da hujška tukajšnje Črnogorce in Avstrijake proti Jugoslaviji.

BARIKADE V MUEHLHEIMU.

Berlin, Nemčija, 21. aprila. — Tekom izredov, ki so se završili v Muehlheimu, je bilo ubitih 8 ljudi in več kot tisoč ranjenih. Francoske čete se niso hotele vmešavati, ko so komunisti zasedli glavne ulice mesta ter napadli nemško varnostno policijo.

POVIŠANJE PLAČ.

Boston in Maine železnica je povzela plače 4000 delavcem. Z naprej bodo dobivali po 40 centov na uro. Big Four železnica je povzela svojim uslužbencem plače za 23,000 dolarjev na mesec.

POMANJKANJE POLJEDEL- SKIH DELAVCEV.

Kakor poroča U. S. Department of Agriculture prevladuje občutno pomanjkanje delavcev. Dne 1. aprila je bilo stanje tako, da je zaloga delovnih moči na razpolago za farmarska dela pokrivala le 88 odst. od potrebe. To pomanjkanje je tem bolj značilno, ker je bilo lani ob istem času 11% več poljedelskih delavcev na razpolago, kot jih je bilo treba, in je predlanskem ta prebitok znašal 9%. Največje pomanjkanje poljedelskih delavcev se pojavlja v severo-atlantskih državah, kjer je primanjkljaj znašal 23 odst. V vzhodno-severnih centralnih državah je znašal primanjkljaj delavcev 20% pod potrebo, v južno-centralnih državah 8 odst., v zapadno-severnih centralnih državah 7% in v zahodnih državah, včevši pogorje in pacifično obal, le 3%.

Največ poljedelskih delavcev primanjkuje v severni industrijski progii, ki se razteza od New Englanda proti jugu do reke Mississippi. Ali niti v enem zemljepisnem delu Združenih držav ni bilo zadosti poljedelskih delavcev, da bi pokrivali obstoječo potrebo.

NEMŠKI KARDINAL NA OB- ISKU V AMERIKI.

V četrtek je došel v New York Ritter von Faulhaber, katoliški nadškof iz Monakova ter rimski kardinal. Prišel se je zahvaliti ameriškimu narodu za pomočno delo Amerikancev v Nemčiji izza vojne.

On je prvi nemški prelát, ki se je izza vojne izkrcal v Ameriki. V Ameriki bo stal nekako tri tedne.

NEMŠKI KARDINAL PRI NEW- YORSKEM ŽUPANU.

V soboto je obiskal newyorškega župana Hylana monakovski kardinal Faulhaber. V imenu nemške dece se je zahvalil županu za vse dobrote, ki jih je izkazalo mesto New York v časih največje sile in potrebe.

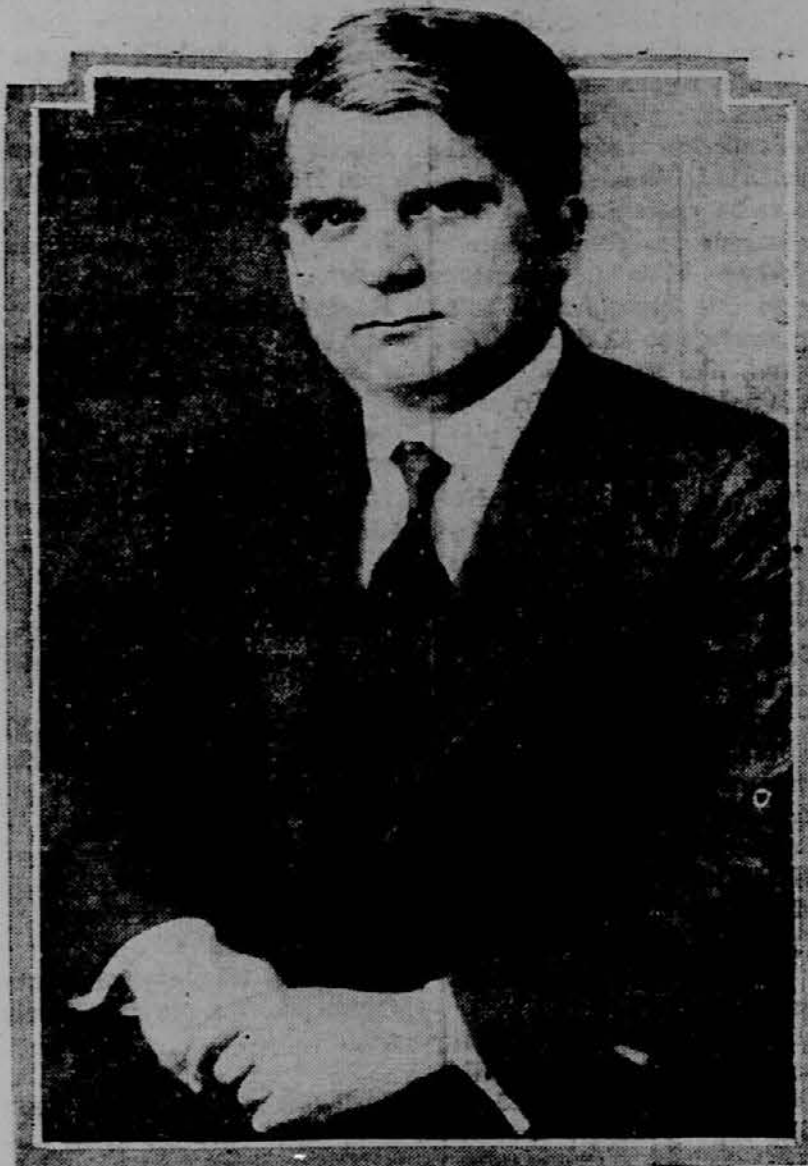
VELIKANSKI GOZDNI POŽAR V PENNSYLVANII.

Iz različnih delov Pennsylvanije poročajo o gozdnih požarih, ki so povročili že resno škodo. Požari so uničili veliko poslopij, veliko jih je pa ogroženih. Na stotine premogarjev se bori proti požaru v antracitnih premogovnih poljih.

ZALOGA GINA EKSPODIRALA

Newyorškemu policistu C'Conoru, ki je zaplenil 300 steklenice butlegarskega žina, je skoraj vsa zaloga eksplodirala. Njegove poškodbe so tako resne, da so ga morale poslati v bolnišnico.

NACELNIK PIGGLY-WIGGLY KORPORACIJE.

Slika nam predstavlja Clarence Saundersa, načelnika Piggly Wiggly štorov. Njegova korporacija je bila že skoraj bankrotna, mahoma se je pa cena delnic silovito dvignila. Finančne operacije Clarence Saundersa, ki je bil še pred par leti čisto navaden klerk za osemnajst dolarjev na teden, so navdale ves finančni svet z začudenjem.

LETA 1926 BO KONEC SVETA?

Copernik in prerok F. L. Rawson pravi, da bo leta 1926 konec sveta. — To se bo baje zgodilo, magari, da bo sijalo solnce ali padal dež.

Leta 1000 je vsa Evropa pričakovala konca sveta. Ljudje so se pripravljali na konec ter rajali in veseljačili kot blazni. Konec seveda ni bilo. Tudi v modernem času nastopi dosti prenapetosti, ki trdijo, da bo konec sveta ob tem ali onem času.

Eden teh je tudi F. L. Rawson v New Yorku, ki se peča s copernikijem in drugimi temnimi vedami. Včeraj je odločno izjavil, da bo konec sveta leta 1926.

Rekel je sicer, da katastrofa lahko pozneje nastopi, a v nobenem slučaju pozneje kot leta 1935.

Par dni bodo ljudje in živali strašno trpele, a ko se bo približal konec, bo vse izmrlo.

Do tega prepričanja je prišel iz proučevanja svetega pisma ter zgodovinskih dogodkov.

Podrobnosti ni hotel objaviti. Konec sveta pa bo po mnenju Rawsona povsem drugačen kot so ga opisali drugi preroki.

PLAZ GA JE UBIL.

Agawa, Ont., 21. aprila. — V Agawa kanjonu v bližini tukajšnjega kraja, je zasul plaz tovarni vlak ter zadušil strojevodjo. Njegov kurjač se je pravočasno rešil.

SMRT ŠTIRIH AVIATIKOV.

Bantau, Ill., 21. aprila. — Štirje aviatiki so se smrtno ponesrečili in dva nadaljna sta nevarno poškodovana. Obstreljevalni aeroplan Martinovega sistema je padel iz višine 500 čevljev.

D'ANNUNZIO SE BO PRESELIL V PARIZ

"Slavni" reški poveljnik se bo preselil v pariško predmestje, kjer bo pisal tri nove romane. — Pravi, da ne bo šel v samostan.

Pariz, Francija, 21. aprila. — Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da Gabriele d'Annunzio ne bo šel v samostan in da piše sedaj tri daljše romane, katere bo kmalo zaključil, nakar bo prišel v Pariz počivati.

Rekel je, da bo najel v predmestju Pariza majhno vilo, in če je ne bo mogel dobiti, bo najel malo sobo v kakem neznatnem hotelu.

Kot vsi veliki ljudje, je postal tudi D'Annunzio pravec samotar. Užival je življenje z vsemi sladkostmi in bridkostmi.

Italijanski kralj mu je ponudil vse, kar si želi ter govoril v imenu naroda, a pisatelj mu je odgovoril: Pustite me v miru.

LENIN IMA ŠE VEDNO MOČ V ROKAH.

Moskva, Rusija, 21. aprila. — Vsesrski komunistični kongres, ki kontrolira politiko sovjetske vlade, je odobril smeri postopanja, katere je določil centralni odsek. Diktatura proletarijata bo trajala še naprej, inozemska trgovina bo ostala državni monopol, in komunistična stranka bo vodila gospodarski preporod dežele.

FRANCIJA ČAKA NEMŠKE PONUDBE.

Pariz, Francija, 21. aprila. — Francija pričakuje od Nemčije ponudbo glede reparacijskega vprašanja. Tukajšnji politični krogi so splošno prepričani, da je bila Anglija obveščena o taki nakani nemške vlade.

VELIKA NESTALNOST SOVJETSKE VLADE

Begunci, ki so pribežali iz Rusije, pravijo, da bo eksekucija Bučkaviča povzročila izbruh revolucije socialnih revolucionarjev.

Berlin, Nemčija, 21. aprila. — Rusiji se bliža nova revolucija. Tako izjavljajo številni begunci, ki so dospeli v Gdansk iz Rusije tekom preteklih par tednov.

Poročila iz Gdanska javljajo, da so pribežali begunci iz okrajev Čerkov in Kijeva, kjer so se kmetje javno uprli proti sovjetskemu režimu.

Begunci pravijo, da je dosegel srd sovjetov napram Židom svoj višek, potem ko je Moskva objavila izvršitev smrtnih obsodb nad rimsko-katoliškim vikarjem Bučkavičem.

Židje so vsled tega pobegnili, ker so se bali nadaljnega pogroma.

Pravi izbruh sovraštva proti sovjetom pa je napočil, ko si je sovjetska vlada drznila izvršiti smrtno obsodbo nad vikarjem kljub stalnim in resnim protestom ruskih kmetov.

Begunci, ki so dospeli v Gdansk, so izjavili, da bodo socialni revolucionarji v kratkem strmoglavili sovjetsko vlado, ker postajajo vsak dan močnejši.

ALI BO RES POSTAL VES SVET BLAZEN?

Quebec, Kanada, 21. aprila. — Dr. Desloges, ravnatelj umobolnice v tukajšnji provinci pravi, da bo kmalo ves svet zblaznel. Vzrok tega je neumorni boj za obstanek ter splošno veseljačenje.

BANKIRJU SO POLOŽILI BOMBO.

Philadelphia, Pa., 21. aprila. — Neznanci so položili pod stopnjice bankirja Baldija peklenjski stroj. Bomba se je razpočila ter povzročila precej škodo. Nihče ni bil ranjen. Baldi je znan fašist. O atentatorjih nimajo nobenega sledu.

POLET IZ KOLINA V LONDON.

London, Anglija, 22. aprila. — Neki nemški aviatik je dosegel nov letalni rekord. Iz Kolina v London je poletel v dveh in tri četrt ure.

Aeroplan je vozil z naglico 135 milj na uro.

PAŠIČ BO SESTAVIL NOV K- BINET.

Belgrad, Jugoslavija, 22. apr. — Kralj Aleksander je poveril Nikoli Pašiču sestavo novega jugoslovanskega kabineta. V kabinetu bodo najbrže zastopane vse važnejše stranke.

ZDRAVSTVENO STANJE LENINA.

Moskva, Rusija, 22. aprila. — Zdravniki so izjavili, da se je v zadnjih dneh temperatura Lenina znatno zvišala. Z desno roko in nogami ne more bolnik čisto nič ganiti.

BOJI Z MAROŠKIMI PLEMENI

Pariz, Francija, 22. aprila. — Iz Kabata poročajo, da so Francozi uvedli že 12. aprila vojaške operacije proti rodu Taza. V bojih igrajo glavno vlogo zrakovplovci. Francozi so imeli nekaj izgub, ki so pa malenkostne v primeri z izgubami domaćinov.

VELIKA PARADA RIMSKIH FAŠISTOV

V Rimu se je vršila parada, tekom katere je prebivalstvo burno nadzdravljalo ministrskemu predsedniku Mussoliniju. — 120,000 fašistov je vnovič priseglo zvestobo ob priliki 2676. obletnice obstoja Rima. — Slavnostni spreved po mestu.

Rim, Italija, 21. aprila. — Delavski dan, tekom katerega so v preteklih letih razgrajali ter se pretepali, je bil priča navdušene ovacije, ki jo je priredilo prebivalstvo fašistovski vladi ter njenim uspehom.

Ta dan je obenem značil 2876. obletnico ustanovitve Rima.

Dvajset tisoč fašistov narodne milice je vprizorilo parado, katero je nadzoroval min. predsednik Mussolini. 100,000 nadaljnjih fašistov se je udeležilo sličnih cerimonij v drugih laških mestih.

Mussolini je bil v uniformi fašistovskega kaprola. Jahal je sivega konja. Na njegovi desni je jahal general Diaz, na levi pa signor de Bono, generalni ravnatelj policije.

Tekom parade so prijatelji ministrskega predsednika izjavili, da je ustroj milice najboljši dokaz izpremembe, katero je završil Mussolini v duhu naroda. Pretežna večina članov milice sestoji iz kmetov, katerih ni mogel vzbuditi niti Garibaldi.

Navzoči so najbolj ploskali vojnemu kaplanu Carlettiju, kojega prsa so bila pokrita z medaljami, katere je dobil radi svojih junaških činov na fronti. Eno teh svetinj je dobil, ko je prevzel poveljstvo nad oddelkom vojakov, pri katerem so padli vsi častniki, ter povedel svoje ljudi k zmagi.

Parade se je udeležil tudi fašistovski sindikat, ki obsega 20,000 delavcev. Vsi so nazdravljali Mussoliniju ter fašizmu.

Na stotine tisočev ljudi se je zbralo po ulicah. Tisočeri so opazovali parado z balkonov, oken, streh in drevov.

Prihod Mussolinija je bil signal za buren izbruh navdušenja.

Ko so dospeli oddelki milice mimo njega z razvitimi zastavami, so močje vnovič prisegli zvesto narodu ter željni disciplini fašizma.

Prisegel je diktiral s pritrjenega balona poveljnik rimske legije.

Milica je nato paradirala mimo spomenika neznane vojak, kjer je Mussolini zopet pozdravil vsako posamezno skupino, ki je prišla mimo.

Celo mesto je bilo v praznični obleki. Noben list ni izšel.

PREVNETI SUHAŠKI AGENTI.

Generalni prohibicijski komisar Haynes je suspendiral za 60 dni štiri prohibicijske agente v South Carolini, ki so streljali na avtomobil, v katerem sta se vozili dve deklici.

Veliko ljudsko zborovanje v Greenville je sirogo obsodilo tako postopanje pri uveljavljanju suhaške postave.

AVSTRIJA BO DOBILA PO- SOJILJO.

Zeneva, Švica, 22. aprila. — Od bor Lige narodov je odobril posojilo 120,000,000 dolarjev, ki ga hoče najeti Avstrija v inozemstvu. S tem denarjem si bo Avstrija toliko opomogla, da ji bo mogoče trgovati s sosednjimi državami.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Včeraj so bile naše cene sledeče:
Jugoslavija:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "K. poštni čelovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

100 Din. . .	\$ 1.30. . .	K 400
200 Din. . .	\$ 2.40. . .	K 800
500 Din. . .	\$ 5.50. . .	K 2,000
1000 Din. . .	\$ 10.90. . .	K 4,000
2000 Din. . .	\$ 21.60. . .	K 8,000
5000 Din. . .	\$ 53.50. . .	K 20,000

Italija in zasedene ozemlje:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

50 lir	\$ 2.95
100 lir	\$ 5.60
300 lir	\$ 15.90
500 lir	\$ 26.00
1000 lir	\$ 51.50

Za pošiljave, ki presegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dvatisoč lir dovoljujemo po močnostni se poseben popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dospe poslani denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY

Owned and Published by

Slovene Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

En celo leto volja list za Ameriko	Za New York za celo leto	07.50
In Canada	za pol leta	04.00
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	07.50
Za četiri leta	za pol leta	04.00

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelje in praznikov.
Digital brez podpisne in osebne se ne priobčujejo. Denar naj se plačuje po
biljatu po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam
tudi prejeto bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 8775

PREMOGARSKA KOMISIJA

Od predsednika Hardinga odrejena preiskava premo-garske industrije se bo najbrž razpustila v debato med United Mine Workers ter skupinami podjetnikov, s pre-mogarsko komisijo kot razsodilo. O tem nam pričajo skoro vsaki dan objavljeni izveščki iz izjav obeh organi-zacij, katere predlagajo premo-garski komisiji.

Taka debata bi lahko bila samaposebi zelo koristna, če bi obrzala v obeh prvotni namen preiskave, namreč reguliranje ali novo organiziranje cele premo-garske in-dustrije ter trgovine s premogom. Potom zavzemanja za temeljito ureditev zakladanja s premogom bi premo-garska organizacija lahko poučila splošno javnost ter polo-žila temelje za končno nacionaliziranje cele industrije. To bi bilo tudi v smislu sklepov konvencij premo-garske organizacije.

Radi pomanjkanja določene in smotrene politike pa se je dala organizacija premo-garjev zavesti od podjetni-kov na stranska pota. Mesto da bi razkrili temeljna zla privatne lastnine in obratovanja premo-garstvom ter sta-vili določen predlog za nacionaliziranje, kot je predla-gal neki komitej organizacije, se pričajo glede upravičljivi-vosti delavskih zahtev, glede dopustnosti stavk ter stav-karske taktike delavske organizacije in glede zlih činov antracitnega trasta. Ker niso imeli določenega cilja, ka-terega bi vztrajno zasledovali, so se dali voditelji premo-garjev potisniti v defenzivo, dočim so v pričetku preiska-ve zavzemali ugodno stališče napadalca.

Danes je prišla cela stvar že tako daleč, da lahko pusti premo-garska komisija vnevar svojo dozdnevno nalogo, namreč ureditev premo-garske industrije ter se peča le še z ureditvijo sporov med delavci in podjetniki. Iz ko-misije, ki naj bi izdelala predloge za novo organiziranje industrije, se je že pričela ravijati druga vladna oblast, po vzoru železniške delavske oblasti, ki se bo obrnila proti delavcem.

Predsednik vladne komisije je že objavil, da je komi-sija mnenja, da se bo do prvega septembra zadostno se-znanila z razmerami v premo-garski industriji, da bo lah-ko presodila "upravičenost vseh delavskih sporov, ki bi se lahko pojavili po poteku sedanjega meznega dogovo-ra".

Jasno je, kaj pomenja umešavanje predsednika ime-novane premo-govne komisije v spore med delavci in de-lodajalci glede plač in delovnih pogojev. Povsem jasno je, da se bo taka komisija zavzela za podjetnike ter na-stopila proti delavcem.

Komisija domneva, da ima pravico odločati glede umestnosti štrajkov ter se vmešavati v mezdne zahteve delavcev.

Tako delovanje morajo premo-garji takoj odpočetka odločno zavrniti. Delavci nikakor ne smejo dovoliti, da bi jim vsilili postavno razsodišče. Pravtako ne smejo dovoliti, da bi si prilastila komisija, ki je bila imenovana v povsem drugačen namen, pravice in polnomoci razso-jevalne oblasti.

Premo-garji morajo na vsak način zahtevati, da se sme ta komisija pečati izključno le s temeljnimi napaka-mi premo-govne industrije. Če tega ne more storiti, naj odstopi.

Tujerodci v našem narodnem življenju.

Zanimivo predavanje naturalizacijskega urada. — Mnogoteri iz-med najboljših ameriških državljanov, ki so prispeli najbolje, kar je v ameriskem življenju, so bili tujerodci. — Iznajditelj te-lefona je bil naturalizirani državljani Graham Bell. — J. J. Hill, slavni graditelj železnic, je bil Kanadeec.

Kakor znano, se vlada pridno poslužuje najmodernejšega sred-stva za publiciteto, namreč brez-zišnega telefona, ki ga tu skrat-ka zovemo radio. Pred par dnevi je naturalizacijski urad, ki spa-da pod Department of Labor, imel radio-predavanje, v katerem je naglašal Amerikancem pome-n tujerodcev v ameriskem življe-nju. Ta vladna propaganda v prid ugleda tujerodcev je toliko bolj hvaležna, v kolikor ne primanj-kuje v Ameriki elementov, ki so

teraturi in umetnosti, so delo tu-rodnih Amerikancev. Mislimo, da so najvažnejša mesta v federaciji, državni in mestni vladi zasedena seveda le po turodnih Amerikan-cih. Vse to še od daleč ni res, kaj-ti mnogo izmed najboljših ame-riških državljanov, ki so prispeli najboljše, kar je v ameriskem živ-ljenju, so bili tujerodci.

Povprečni Amerikaneec misli, da je Izjava Neodvisnosti produkt izvirnih ameriških idej, dočim je res, da je največji prispevek k isti prišel od ustave nizozemske republike, ki je bila tedaj 20 let stara. Drugi vir onih krasnih idej je bila Angleška. Med onimi, ki so podpisali oni veličastveni do-kument sta bila dva, ki sta se rodila na Škotskem, in dva na An-gliškem. Ravnotako je nekaj tu-jerodcev sodelovalo pri ustvar-jenju Konstitucije.

Največja ameriška mesta, kot New York, in Philadelphia, so tupa-m počastila tujerodnega drž-avljanca s tem, da so ga izvolila za načelnika mestne uprave. Mc-Clellan, ki je bil newyorški mayor za skoraj petnajst let, je bil ro-jen na Škotskem, in pokojni mayor Blankenburg v Philadelphi-ji je bil naturalizirani državljani nemške narodnosti.

Mestne in občinske uprave, ka-kor tudi sodišča po vseh Združe-nih državah, vključujejo mnogo tujerodcev na važnih mestih; isto velja glede državnih legislatur in državnih izvršilnih organov. Kar se tiče zvezne vlade, so se ugledni tujerodni državljani od-likovali v vseh treh panogah: za-konodajni, eksekutivni in pravo-sodni. Eden izmed izvršnih sod-nikov najvišjega sodišča Združe-nih držav, James Wilson, ki ga je Washington imenoval, je bil po rojstvu Škot. Eden izmed zad-njih najvišjih sodnikov, ki jih je predsednik Harding imenoval, George Sutherland, je tudi tuje-rodec. Predsednik Združenih dr-žav ne more po konstituciji biti tujerodec, ali v kabinetu je bilo večkrat tujerodec. Tako je bil pokojni Franklin K. Lane, ki je bil Secretary of the Interior za časa Wilsonove uprave, tujero-dec; ravnotako prejšnji Secretary of Labor, Wilson, in sedanji na-čelnik tega departmenta, Davis.

Malo ljudi misli o telefonu kot iznajdbi tujerodec, in vendar je res, da je bil Alexander Graham Bell naturalizirani državljani iz Škotske, Victor gramofon se ima zahvaliti za svoj obstoj gneemu izmed naših državljanov iz Nem-čije, Emile Berliner. Ona čudna ladja, "Monitor", ki je tekem ci-vilne vojne rešila brodovje Uni-je, je bila iznajdba Johna Erie-son, Šveda po rojstvu. Panamski kanal, ki je ena izmed največjih zgradb, ki jih je svet kedaj po-znal, dolguje svoj obstoj našemu državljanstvu, George Washing-ton Goethals, ki se je rodil na Ho-landskem. James J. Hill, veliki graditelj železnic in kolonizator ameriškega severozapada, je bil Kanadeec po rojstvu. Ako pogle-damo v ameriško časnikarstvo, najdemo imena takih slovith Amerikancev, kot James Gordon Bennett iz Škotske, Joseph Pu-litzer iz Ogrske, oba izmed največ-

jih ameriških žurnalistov, in Ot-mar Mergenthaler iz Nemčije, iz-najditelja Linotypa. Samuel J. Gompers je tudi tujerodec.

Andrew Carnegie, veliki moj-ster železa in ustanovitelj knjiž-nice, je bil rojen na Škotskem; ve-liki ameriški patrijot in pisatelj Carl Schurz, je bil Nemec po rojstvu. Znani ljudskošolski pe-dagog Angelo Patri je bil Italjan in pisateljica Mary Antin, ki je v svoji knjigi "Promised Land" pokazala Amerikancem udanost in ljubezen tujerodcev za Ame-riko, je bila rojena na Ruskem. Oscar Straus, prejšnji ameriški veleposlanik in trgovinski mini-ster, prihaja iz Bavarske. In tako bi bilo treba vporabiti ure in ure, da se navede vso listo imenitnih Amerikancev, ki so bili tujerodci.

Kar se tiče Jugoslovanov tudi ni ne zaostajamo za drugimi na-rodnostmi, ako se pomisli, kako mlada je naša imigracija. Treba je pomisliti na slavna imena pijo-nirjev-misijonarjev. Konšak in Baraga, sloviti iznajditelji Ni-kole Tesla in Prof. Pupina, peda-goga Prof. Suzalo zdravnik in pisatelj Vecki in mnogih drugih uglednih Amerikancev, rojenih v Jugoslaviji.

V samem kongresu najdemo mnogo tujerodcev. Californija je v minolem zasedanju bila zastop-pana v zbornici (House) po dveh poslancih — tujerodcih; ravnoto-ko država Illinois, dočim je dr-žava New York imela kar štiri tujerodne reprezentative. Posa-mezni poslanci tudi iz drugih dr-žav so bili tujerodci. V senatu sta bila dva tujerodec.

Naturalizacijski urad zaklju-čuje predavanje z besedami: "Ni-mo omenili vseh tujerodnih umetnikov, glasbenikov, iznajdi-teljev, trgovcev, filantropov, znanstvenikov, duhovnikov, učej-nikov, založnikov, pisateljev in igrancev, ki so prišli v Ameriko in so osrečili in obogatili njo in ves svet; kajti seznam bi bil pre-več dolgo. Dejstvo je, da izmed 24.000 uglednih imen, navedenih v zadnjem izdanju "Who's Who in America" preko deset-odstot-kov obstoja iz tujerodcev. Upravi-čeni smo reči, da je Amerika pomagala tem tujerodecem in da so oni sami ravno toliko pomaga-li Ameriki".

Novice iz Slovenije.**Iz šolske službe.**

Vadniska učiteljica vrtnarica na državnem ženskem učiteljsku v Ljubljani ga. Vilma Josin je na lastno prošnjo stalno vpokojena.

Prekurnici zadovoljni z imenovanjem šolskega nadzornika.

Iz Murske Sobotice poročajo: Na mesto vpokojenega osnovno šol-skega nadzornika R. Jurka je ime-novan za nadzornika G. Cvetko, bivši nadučitelj v Bučevcih. G. Cvetko je bil prvi organizator šol-stva v Prekmurju. Prišel je takoj po prevratu sem v Prekmurje ter navduševal učitelje, ki so mu bili znani kot dobri Slovenci. Prepotoval je celo Prekmurje, pogledal vsako šolo in poročal o tankajš-njih razmerah. Cvetko je bil že pred prevratom v Prekmurju ter pozna dobro tukajšnje razmere in ljudstvo. Naj le z vso svojo eno-glo nadaljuje delo njegovega prednika, da se bo prekmursko šolstvo še bolj povzdignilo.

Diplomiran inženjer.

Boris Ivo Katris iz Maribora je na tehniški visoki šoli v Gradcu položil drugi državni izpit in za-pustil tehniko kot strojni inženir.

Razne nezgode.

Josipa Periča, delavca v ope-karni v Korošcu, je pri kopanju zemlje podsula plast in mu poško-dovala levo nogo.

Dne 28. marca je neznan kolesar na Dolenjski cesti v Ljubljani po-vozil devetletnega Ivana Berlota in ga podrl s tako silo na tla, da si je deček zlomil nogo. Mesto, da bi mu priskočil na pomoč, pa je potem kolesar z veliko naglico pobegnil.

Damjan Vlahen, sin vlakovodje iz Ljubljane, in njegov tovariš Janez Lušin sta na doncem dvo-riču sekala drva. Lušin je bil pri tem tako nepreviden, da je svoje-mu tovarišu odsekal kazalec des-ne roke.

Peter Zgaga

V New Yorku prerokuje nekdo, da bo leta 1926 konec sveta.

Morda bo konec sveta, morda ne. Nihče ne ve, ne dneva ne ure. Eno je pa gotovo: neumnosti še ne bo konec leta 1926. Neumnost je bolj trajna kot svet.

Podrepnik pokojnega Nikite, ministrski predsednik Črnogore, vojvoda Plamenac, je dospel na Ellis Island.

Možak je očividno zgrešil svo-jo pot. Ibi bi moral v Beograd ter prisiči zvestobo novi državi.

Priseljeniške oblasti ga ne puste v deželo.

Končno besedo bo najbrže iz-pregovoril kraljevski priseljeniš-ki komisar Etbin Kristan.

Lepa ženska ne sme meriti več kot 34 inčev čez ledja. Obseg mož-ganske prostornine zaenkrat ne pride v poštev.

Bela mačka pomenja srečo.

Veliko dela boš pa imel, predno boš mačko prepričal o tej resnici.

Srečna ženska je tista, ki dobi-va od svojega moža dobre svete, od svojih prijateljev pa lepe po-klone.

Ženska, ki dobiča od svojih pri-jateljev dobre svete, od svojega moža pa poklone, ni srečna.

Včerašnja izkušnja ter današ-nja veda sta temelja jutrišnjega uspeha.

Storil sem vse, kar je bilo v mo-ji moči — je običajna fraza suž-nja in hlapca.

V državi New York je kaznil-nica za blazne zločince. Pred kratkim so pobegnili štirje blaz-neži iz nje.

Pred odhodom so razbili gra-mofon, ki je bil na razpolago ob-iskovalcem v sprejemni sobi.

Ker so to storili, je jasen do-kaz, da niso prav posebno blazni.

Iz države Ohio poročajo, da je tam plesala neka punca več kot osemdeset ur neprenehoma.

Država Ohio je znana po svo-jih rekordih.

Ameriki je dala naprimer pred-sednika Hardinga, ki ga nima pa-ra v zgodovini Združenih držav.

Iz Downtowna.

Rojak mi piše:

To bi pravzaprav spadalo v "družinske razmere" pa kljub tem upam, da bo dobilo prostora v tvoji koloni.

Pri raznih slovenskih družinah, ki so bile že sedem ali osem let brez božjega blagoslova, zopet pričakujejo veselih trenutkov.

Izvežbana babica, ki je bila se-dem ali osem let na osmi cesti, je namreč lansko leto umrla.

In tudi dr. Robinsona je po-klinal Bog k sebi.

Rojak je hranil še izza vojne-ga časa steklenico francoskega ko-njaka.

Včera, ko je bil njegov god, je povabil k sebi dva svoja prija-telja. V božjem strahu so načeli steklenico.

Pili so in hvalili, da je bilo joj. Rojak je strahoma gledal, kako se je manjšala vsebina steklenice.

— Ali je to stara roba? — sta ga vprašala prijatelja.

— Stara je stara — je odvrnil rojak žalostno, toda starejša ne bo, —

POJAKE opo-zarjamo, da je cena za "Slovensko-Ameri-kanski Koledar" i-sta za Jugoslavijo kot za Ameriko — 40 centov.

Pošljite nam svo-to in naslov svojega prijatelja v starem kraju in poslali mu bomo knjigo narav-nost.

Jugoslovanaka

Ustanovljena 1. 1898

Katoli. Jednota

Inkorporirana 1. 1907

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLP PERPAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 104 Pearl Ave., Lorain, O.
Čelnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 419 — 12th Ave. West, Duluth, Minn.

Vrhovni odbor.

Dr. JOSE V. GRAHEK, 645 S. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ERASNIK, Room 304 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIĆ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4223 Washington Street, Denver, Colo.

Parolni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 430, Ely, Minn.
GREGOR J. FORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravstveni odbor:

VALENTIN PIRC, 718 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 639 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 535 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajoče se uradnih sadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na pred-sednika parotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišni-ka splošna naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanaka Katolička Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom na obliem pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 5 člani ali članicami.

Iz Jugoslavije.

Dolenjec izvršil zločin v beograjskem hotelu.

Te dni je prišel v vas Grabovec v Sribiji mlad človek in vprašal za hčšo Stanislava Antonijevića. Ko so mu jo pokazali, se je predsta-vil kmetu kot Pavle Stefanović, uradni-k pravosodnega minist-rstva in je prišel zato, ker je Anto-nijevićev sin v Zagrebu zaprt, lahko bi se ga pa osvobodilo, ako bi oče plačal 20.000 Din kaveije.

Oče je bil takoj pripravljen in je šel naslednji dan z "uradnikom" v Beograd, kjer sta v hotelu Ma-rinković vzel skupno sobo. Ob 6. uri jutraj je pa "uradnik" začel mazati spečega kmeta po obrazu z neko tekočino, da se je takoj onesvestil. "Uradnik" je potem kmetu odvzel 27.000 Din in odšel.

Vratarju je dal 10 Din in mu še rekel, naj zbudi ob 9. uri njego-vega sestanovaleca v sobi številka 4. Kmalu potem je prišla sobari-ka, ki stanuje izven hotela in je slišala iz sobe št. 4 stekanje. Od-prla je vrata in videla ubogega Antonijevića s krvavimi očmi, z glavno skoraj na tleh, ki je prišel k sebi šele, ko so ga z vodo masi-rali ter je povedal celo zgodbo.

Zločinec so prijeli v Zemunu, ravnoko je hotel vstopiti v brzovlak. Pri njem so našli samo še 20.000 Din, ker je 7000 Din potrošil za novo obleko, čevlje, kovčeg in druge "potreščine". Piše se — saj sam tako pravi — Ilija Novak, doma iz Mirne na Dolenjskem in je po poklen mehanik. Odpeljati se je hotel menda v Sombor, ker so našli pri njem železniški vozni listek prvega razreda za brzovlak Zemun—Sombor.

Defraudacija v Beogradu.

Trgovski agent Ilija Kasadzić iz Mostara je neki tvornici v Beo-gradu poveril 160.500 Din. Po-licija ga je 25. marca izsledila in aretirala. Vest o aretaciji je vzbudi-la v Beogradu mnogo pozornosti.

"Poslanec" — slepar.

Po Beogradu in drugih večjih mestih Srbije se je od časa do časa pojavil neki slepar, ki se je iz-dajal za narodnega poslanca dr. Dragutina Kojića, ki mu je zelo podoban. Pod pretvezo, da zbira prispevke za spomenik padlim borcem na Gučevu, je osleparil razne požrtvovalne patrijote za več deset tisoč dinarjev, nakar je izginil brez sledu.

Sanitetni avtomobili v Jugo-slaviji.

Ministrstvo za narodno zdravje je na račun reparacij v Nemčiji naročilo 60 sanitetnih avtomobi-lov, ki se bodo dodelili javnim bolnišnicam. Služili bodo izklju-čno za prevažanje bolnikov.

Službeni jezik na železnicah.

Ker je že potekel rok, do kate-kega bi se železniški uradniki morali naučiti našega jezika, je ministrstvo saobraćaja izdalo na-redbu, da se mora na postajah Ju-goslavije v medsebojni prometni službi rabiti samo državni jezik.

Dar profesorja Pupina.

Mihajlo Pupin, univerzitetni pro-fesor v New Yorku, je poklonil 30.000 dinarjev fondu za ohrani-tve starih srbskih spomenikov. Profesor Pupin je rodom Srb.

Poletje.

Poletje donša nove dneve in nove potrebe.

Vaši v domovini, ki potrebujejo de-narno podporo za obdelovanje zemlje in druge domače potrebe, ki v tem času zahtevajo Vašo pomoč, bodo to pomoč naj-prej in najtočnejše prejeli, ako se za Va-še denarne pošiljatve poslužite naše trvd-ke.

Ne držite svojih prihrankov mrtvih! — Dajte jim življenje, vložite jih pri nas na SPECIAL INTEREST ACCOUNT

Za potovanje in dobavo Vaših iz do-movine se morete obrniti na nas v popol-nem zaupanju in dobili boste vsa navodila brezplačno.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street : New York City
GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE

SHRANITE
TA
LABEL

UPORABLJAJTE

MAGNOLIA
IN
STAR MLEKO

V VAŠI KUHINJI V SVRHO KUHE IN PEKE.

HRANITE LABELNE ZA DRAGOCENA DARILA.

PIŠITE NA KATERIKOLI NASLOV NA DRUGI STRANI LABELNA ZA ILUSTRIRAN SEZNAM DARIL.

"Izplača se hraniti labelne".

SHRANITE
TA
LABEL

Ljubice Habsburžanov.

(Nadaljevanje.)

V zgodovini habsburške hiše je še en slučaj, ki je podoben poroki Stefanije z grofom Lonyayem.

Marija Lujza, hči cesarja — Franca I., se je morala po nesrečni bitki leta 1809. omožiti z velikim Korzičanom Napoleonom I., ker je ta hotel stopiti v sorodstvo s staro vladarsko hišo, da bi s tem utrdil svojo dinastijo. Iz tega zakona je izhajal poznejši rimski kralj, vojvoda Reichstadtski. Po izgnanju Napoleona je živel Marija Lujza naprej v Aixu, — pozneje v Schoenbrunn, leta — 1816. pa je prevzela vladno nadvojvodino Parma, Piacence in Gattalo, katera ji je bila zagotovljena. Njen dvorjanik je bil avstrijski podmaršal grof Neipperg, s katerim je po cesarjevi smrti sklenila morganatičen zakon. — Umrila je leta 1847. na Dunaju, njen mož pa je prejel leta 1829, v starosti 54 let. Iz tega zakona izhajajo grofi Montenuovo, ki so bili leta 1861. povišani v knežji stan.

Nadvojvoda Franc Ferdinand d'Este in grofica Sofija Chotkova.

S smrtjo prestolonaslednika — Rudolfa je stopila v ospredje potreba, urediti nasledstvo na avstrijskem tronu. Ker Rudolf ni zapustil moških dedičev in je bil edini sin cesarja Franca Jožefa, je prišel na vrsto kot dedič prestola Rudolfov stric in najstarejši cesarjev brat nadvojvoda Karl Ludvik. A ta je nepričakovano umrl leta 1896; s tem je na novo nastalo vprašanje, kdo bo postal prestolonaslednik. Karol Ludvik je sicer zapustil dva sinova, toda starejši, nadvojvoda Franc Ferdinand, je takrat zelo bolehal na pljučih, tako da so dvomili, če bo kdaj mogel prevzeti vladno. — Splošno so torej smatrali, da bo dedičen za prestolonaslednika čisto mlajši sin Karola Ludvika, nadvojvoda Oton. To domnevo je potrjevalo tudi to, da je vsak od obeh princův dobil svojega lastnega najvišjega dvorjanika kakor tudi urejen dvor. Nadvojvoda Franc Ferdinand se je izrazil pred cesarjem, da se hoče odreči prestolonasledstvu v korist svojemu bratu Otonu. Da bi se prej pozdravil, se je mudil skoraj izključno na svojih posestih ali pa v klimatskih zdraviliščih, — medtem ko je bila za njegovega brata Otona kot redno bivališče urejena cesarska palača v Angartenu na Dunaju, kjer je tudi dalj redne avdijske. Bilo mu je tudi, kakor je v Avstriji navada, dodeljeno sodelovanje v vladnih zadevah. In tako sta bila nadvojvoda Oton in njegova soproga, — nadvojvodinja Marija Jožefa, — splošno smatrana za prestolonasledni par.

V tem pa je nastala popolna izprememba, ko se je kmalu potem nadvojvoda Franc Ferdinand popolnoma pozdravil. Tu se je cesar z nova menil s svojim nečakom o prestolonasledstvu, ki je zdaj ponovil svojo prošnjo, da bi se smel odreči v korist bratu. — Obenem je razodel cesarju svojo gorečo ljubezen do grofice Chotkove in ga prosil dovoljenja, da se sme z njo oženiti. Cesarja je to zelo presenetilo, obenem pa ga globoko genilo. Zakaj misliti so doslej vsi, da se nadvojvoda Fr. Ferdinand sploh ne misli ženiti, za vzrok pa so smatrali njegovo težko bolezen. In zdaj, ko se je pozdravil, to nepričakovano priznanje. Cesar mu je naložil dveletno preizkušnjo srea, kateri se je nadvojvoda rad podvrnil.

Zdaj so uredili grad Belvedere na Dunaju, ki je bil namenjen — prestolonasledniku Rudolfu, za nadvojvoda Franca Ferdinanda. Ta je bil postavljen cesarju ob strani in poklican v glavni stan cesarski zaradi sodelovanja v vrhovnem armadnem poveljstvu. — S tem je bil nadvojvoda po dostojanstvu in vplivu instaliran kot prestolonaslednik. V kolikor se je tikalo vojaških dolžnosti, so ga seveda ozirali na dosedanje

njegovo zdravstveno stanje, ki je še zmerom zahtevalo čuvanja. — Prestolonaslednik Rudolf je oskrboval mnogo težavnejši urad generalnega inspektorja pehote, ki mu je bil podeljen samo zato, da bi ga odvrgli od njegovih pohujšljivih stranskih potov.

Kdo je bila ona grofica Chotkova, ki je zavzela prestolonaslednikovo sree tako zelo, da se je zaradi nje hotel odreči prestolu? Bila je dvorna dama v hiši nadvojvode Friderika in njegove soproge Izebe. Pri obiskih pri teh sorodnikih jo je videl nadvojvoda Franc Ferdinand dosti pogosto in njena postava, duh in značaj so ga tako očarali, da je v njegovem srečanju vzklikala globoka naklonjenost do nje in da se je čutil srečnega, ko je njegova ljubezen našla odmev. Popolnoma tiho sta se zasnubila, toda zatajevala sta, dokler ni prišel ugoden trenutek, da je mogel nadvojvoda to stvar razodeti stricu.

Grofica Chotkova je bila zelo krasen simpatičen pojav. Imela je krasne, jasne oči, bogate lase, razmeren in pravičen nos, visoko, toda vitko in prožno postavo z neveliko glavo. Rojena je bila 1. junija 1868. v Stuttgartu kot peti otrok državnega grofa Boguslava Chotka in njegove soproge V. Ljermine; bila je torej nekako pet let mlajša od svojega ženina, ki je bil rojen dne 18. grudnia 1863.

Laški glas o Rusiji in fašizmu.

Italijanski pisatelj je izdal knjigo o, kateri je napisal predgovor Benito Mussolini. — Ko je Italija videla posledice ruske sovjetske vlade, se je z vso vnemo oprijela fašizma. — Pisatelj pravi, da fašizem razume socialni pojem zemlje. — Fašizem je baje zvest nacelom rimskega prava.

V Italiji je izšlo pred kratkim obširno delo o fašizmu in njegovi pomenu. To je knjiga Pietra Garkolinija "Le Fascisme", prefat de Benito Mussolini. Avtor je članik italijanske armade in ugleden vodja fašistovskega gibanja. Mussolini pravi v predgovoru o tej knjigi, da to ni delo pedanta, marveč žurnalista v najboljšem pomenu besede, ki osvaja čitalca radi smelega in lahkega sloga in izrazitega predodgovora dogovorkov in njihove predgovodine.

Navajamo nekatera zanimiva mesta iz te knjige, ki je vzbudila zanimanje tudi med inozemskimi listi. O Rusiji piše Carcolini takole:

— Nesrečna velika Rusija, — strah nas grabi, če pomislimo o tem, kaj se je z njo zgodilo, toda če pozabimo na ta občutek, se porajajo v nas neke vrste bvalnostne avtoritete te katastrofe, tega stranskega vzgleda. Ko smo izvedeli, kaj je pravzaprav sovjetska država, je bila cela Italija ogorčena ter se je zavzela za družino, domovino in civilizacijo. Posledica te reakcije je bil fašizem. Mi hočemo rešiti našo državo pred lažjo in goljufijo onih, ki jo vodijo s pomočjo fantazije o bodoči nemogoči sreči v gotovo pogubo. — Čas je že pozabiti socialistične sanje o tem, kar lahko presojajo samo socialisti. Italija se mora otresti socializma — vsak narod, ki verjame ruski bajki, je obsojen na smrt. Fašizem je zavrgel živalsko formulo, da mora ena polovica človeštva uničiti drugo.

Dalje govori o agrarni reformi. — 1919 leta je socialistična propaganda in slabost vlade privlečala Italijo do tega, da je sprejela principe ruske agrarne reforme. Zemlja (veleposestva) je bila nasilno razdeljena, osebnost lastnine niso več upoštevali, različne nacionalizacije in municipalizacije so uničile poljedelstvo. Italijanski kmet, ki so ga podkupili kot ruskega z obljubami zemlje na tuj račun in privlačljivimi iluzinacijami kadetskega žida Herzensteina, je pograbil zemljo in postal siromašen. Italiji je preti lakota. Fašizem, ki uvaža lastnino, ne pripušča nobenega ropanja. Fašizem razume socialni pomen zemlje. On je sovražnik

Dotlej ni mogla razviti svoje prirojene elegancije, ker je bila primorana štediti, in tudi njeni sorodniki so se morali zadovoljiti s podrejenimi stališči. Odkar pa je postala nadvojvodova nevesta, je bila oproščena njene sestre kot dvorna dama nadvojvodinje Elizabete, in tudi njen brat je zapustil uradniško pot. Ko je grofica Chotkova odšla iz hiše nadvojvode Friderika, se je mudila pri svojih sorodnikih v Draždanih ali pa v Veliki Prišečnici na Češkem, kjer je obrnila nase pozornost kopalniških gostov in si znala pridobiti s svojim skromnim postopanjem splošne simpatije. S Francem Ferdinandom se je videla samo včasih pri prijateljskih rodbinah, ki jih je njen ženin tu in tam obiskal.

Chotkova rodbina je sicer spadala k staremu češkemu plemstvu, a vendar ni bila enakorodna s pripadniki nemških stanov, kakor so bile naprimer grofovske rodbine Harrachov ali Schoenbornov. Zato se je mogel skleniti le neenakorodni zakon med Francem Ferdinandom in grofico Sofijo Chotkovo.

(Dalje prihodnjič.)

Bogu so ljubše človeške svetilke, ko njegove lastne velike zvezde.

Zagonetno, toda resnično.

Ali so res izmrli učeni zločinci?

Učeni zločinci, z možgani v glavi, so prav tako izmrli kot originalni pesniki. Nastopila je doba prilagodenja novim razmeram. V zločinu je danes prav tako malo originalnosti kot v literaturi.

Učeni, originalni zločinci kot so bili grof Foseo, Vautrin in drugi, zaznamovani v kriminalni povestnici, je izmrli. Sedanji tat, vlomilec, ropar obenem z drugimi vrstami sovražnikov postavljajo in reda, je navaden posamelec, učence drugih, starejših.

Zastopniki postavljajo in reda, detektivi, javni in privatni, pa ne soglašajo z možem, ki sedi v svoji študijski sobi ter primerja statistike, nakar pride do gotovih zaključkov, o katerih trdijo aktivni zastopniki postavljajo, da so resnični glede številke, a napačni glede dejanskega življenja. Kjer izumi kak dober proces, kojega namen je zavarovati, izumi nananjni proces, kojega namen je uničevati.

Zaloga izučeni, originalni zločinci je postala mogoče manjša, a ni popolnoma izmrli. S čim se pečajo ti izučeni zločinci v sedanjih dneh? Kako veliko nevarnost predstavljajo za moderno družbo?

Harry Dougherty, eden najbolj dobro znanih detektivov dežele, ki ima celih trideset let izkušenj v razkrivanju zločinov, se je namrečnil, ko mu je bilo stavljeno to vprašanje.

— Jaz nisem še nikdar videl prebrisane zločince, kajti če bi bil prebrisan, bi ne bil zločinec. Kriminalni razred današnjih dni, — je izjavil, — pa je povsem drugačen kot je bil v prejšnjih časih.

— V prejšnjih časih, — je nadaljeval, — bi bil naprimer zločinec, ki je danes navaden ropar, vlomilec prve vrste, in spravljal ga v stik s tako nizkim razredom kot je poulični ropar, bi ne pomenjalo nič drugega kot žaliti njegovo inteligenco. Vsed iznajdbe modernih blagin in posebno električnih naprav, je bil zločinec poražen v svoji posebni stroki. V preteklih dveh desetletjih je bil prisiljen posvetiti se drugim bolj dobičkonosnim panogam zločina. Pojavil se je slepar z delnicami, konfident pri sleparskih kupcih s petrolejskimi ozemili in takozvani Raffles tip elegantnega, družabnega zločince.

— Človek, ki bi bil v preteklih časih vlomilec, je danes ropar, "holdup man". Njegovo glavno usposobljenost, tako sedaj kot v preteklosti, predstavlja njegovo življenje v ojači zločince svoje živice z uporabo omamljivih sredstev. Take vrste zločince je dosti bolj nevaren iz ravno navedenega razloga. Vprašajte kateregakoli detektiva, zdravnika ali nevrologa, ki je preiskoval morilne slučaje, in povedal vam bo, da je zločinec, ki se poslužuje omamljivih sredstev satan prve vrste.

— Kar se tiče druge vrste elegantnega, družabnega zločince, vam je treba le pregledati liste in magazine. Mi živimo v dobi, v kateri se pojmovanja glede kriminalnosti zpreminjajo. Dosti je takozvanih trgovskih transakcij, ki so tako blizu kriminalnosti, da zavedajo številne one, ki nočejo in nimajo veselja hoditi po ravnih potih.

— Sugestija je zelo važen faktor v ustroju kriminalnega duha. Številni prvotni sleparji in konfidenti vedo boljše kot Coue sam, kako važno ulogo igra sugestija v njih vrsti zločina. Ti zločinci so ponavadi lepe zunanjo, st. dobro oblečeni, prepričljivi govorniki ter imajo najmanj ducat različnih načinov, kako prepričati tudi najbolj inteligentnega, da je luna v resnici napravljena iz zelenega sira.

— Številni prvotni sleparji, ki prodajajo danes delnice, so pričeli kot znani Wallingford, a v nasprotju z njih so bile njih sla-

be lastnosti močnejše kot pa njih prikrite sile za dobro.

— Prohibicija? Par prejšnjih konfidentov in sleparjev se je poslužilo prohibicije ter so se pridružili butlegarjem. Le malo ljudi kriminalnega tipa med butlegarji je stvorilo nove zveze s skoraj poštenimi člani bratovščine in pogosto dobe od njih informacije, ki omogočijo zločincem roparski napad.

(Konec prihodnjič.)

Strašne razmere v madžarskem taboru.

Kako postopajo "kulturni" Madžari s svojimi političnimi jetniki? — Med jetniki je dosti Čehoslovakov ter zastopnikov drugih narodnosti. — Onim, ki se hočejo pritoževati, groze s kaznimi.

Naysezadnje se je posrečilo boljšim elementom v budimpeštans. parlamentu izposlovati, da je bilo omogočeno parlamentarni komisiji poslancev ogledati si madžarski jetniški tabor v Zalaegerszegu. Zadnji budimpeštanski časnik prinaša grozna in obširna poročila o tem, kar je parlamentarna komisija videla na svoje oči. Tisti dan, ko je bila tam poslanska komisija, je bilo v jetniškem taboru samo 800 internirancev. Znatni del teh nesrečnih mučnikov so madžarske oblasti odpravile drugam na varno mesto. Od navzočih jetnikov je bilo več kakor dvajset odstotkov politično sumljivih oseb. Med interniranci je obilo številu tujih državljanov, a tudi med tistimi, ki jih je tam komisija našla, je bilo dosti Čehoslovakov. Ena večja baraka je bila skoraj polna samih Čehov, med njimi so ljudje, ki zdihujejo že tri leta v verigah. Komisija je dognala, da imajo ti jetniki po telesu stare in nove znake krutih madžarskih muk. Komisija je spremljal deželni policijski kapetan Nadassy, ki je po možnosti skušal preprečiti, da bi resnica prišla na dan in da bi komisija videla in izvedela kar najmanj. Poleg tega je bilo posamičnim članom in posebno časniki-jem, ki so se komisije udeležili, pridrženo precejšnje število orožnikov, ki jim je bilo ukazano, da morajo onemogočiti vsako informacijo od internirancev. Popolnoma nemogoče je bilo, da bi bili člani komisije s temi trpinami izpregovorili le besedico iz oči v oči. Neki Čeh je hotel popisati bedo in krutosti, ki jih on sam in njegovi tovariši prenašajo že več let, pa je bil na povelje policijskega stotnika odveden v zapor vprti komisije. Orožniki, ki so spremljali komisijo, so na glas in izrečno grozili s kaznimi žrtvam, katere bi se drznile kaj potožiti. — Madžarski pojmi o tem, kaj vse je dovoljeno pod imenom obramba države, so jako široki, a mučniki v tem taborišču so vendar zbudili vihar ogorčenja tako v komisiji, kakor tudi v časopisju. Upanje je, da bodo že v bližnji bodočnosti nastopile države, kojih podaniki zdihujejo v težkih verigah, z vso odločnostjo protimadžarskim mučiteljem.

Vojske slavnosti v Italiji.

Organizacija narodne milice napreduje v Italiji z veliko naglico. V glavnem bo sestojala iz dosedanjih fašistovskih prostovoljcev. Dne 10. aprila so se sestali v Rimu generalni nadzorniki narodne milice ter poročali — Mussoliniju o stanju organizacijskih priprav. Pri tej priliki je izpregovoril Mussolini v daljših izjavanjih o nalogah narodne milice ter o dolžnostih njenih četnikov in voditeljev.

Angleški kralj in delavci.

Angleži so znani po svoji veliki hladnokrvnosti. — Člani angleške delavske stranke pri kralju na banketu. — Slabo bi bilo če bi se ne hoteli odvrti povabilu. — Namen angleških delavcev ni strmoglaviti kralja.

Kakor v življenju sploh, tako se Angleži tudi v politiki v marsičem razlikujejo od drugih narodov. Največji udarec, ki je zadal Evropo v zadnjem desetletju jih ni spravljal iz ravnotežja. — Hladnokrvno presojo današnjih razmere, v parlamentu debatirajo o socializmu in če se bo rodilo iz vsakovrstnih političnih fantazij ki so danes povsod na dnevnem redu, za praktično življenje sploh kaj koristnega, bodo Angleži gotovo prvi, ki bodo posneli s tega mleka smetano. Pred kratkim je angleški kralj povabil na obed voditelje parlamentarne opozicije ki so večinoma pristaši delavske stranke. Ta sestanek kralja z delavskimi zastopniki ni bil prvi, prvi pa je bil z ozirom na to, da so prišli h kralju predstavitelji opozicije, ki lahko vsak čas pride na vladno. Zato je smatral eden od udeležencev banketa — Tomas — za potrebno, da pove svoje mišljenje glede politike voditeljev delavstva. On misli, da je njihov nastop s konstitucionalnega stališča pravičen in naraven. Če pride v doglednem času na vladno delavska stranka, bo kralj sledil nasvetom delavskih ministrov — prav tako kakor je prej sledil nasvetom konservativnih in liberalnih ministrov. Tomas je dejal, da bi bilo slabo, če bi voditelji opozicije ne bili povabljeni ali pa bi se ne hoteli udeležiti kraljevega obeda samo zato, ker so člani delavske stranke. Če bi jih ne povabil, bi to pomenilo, da ne upoštevajo delavske opozicije, ki preti z nekonstitucionalnimi dejanji. Isto bi bilo, če bi sami ne reagirali na to vabilo. Jasno je, da obestrugi stojita odločno na stališču konstitucije in nobena od njih ne krši parlamentarnih tradicij.

Vodja opozicije, najuglednejši član socialistične stranke MacDonald je pisal v svoji brošuri iz 1920 leta, da je treba ohraniti parlamentarne tradicije tudi v slučaju, če pride na vladno delavska stranka. O republikani ali protimonarhiji sploh ni črnil niti besedice. Tudi Tomas pravi v svoji knjigi "Delavska vlada in konstituciji", da mnogi po krivici mislijo, da hoče delavsko gibanje kršiti konstitucijo ali strmoglaviti kralja kakor se je to zgodilo z ruskim carjem. Kar se tiče monarhije na Angleškem je treba naglašati, da ima popolnoma drugačne motive za obstoj, kajti ona je vez za med različnimi deli imperije. — Monarh bi moral biti zelo neopameten, če bi izgubil vero v narodno sree, — je dejal Tomas. — Naš sedanji kralj se je obnašal ob priliki mnogih političnih kriz kot konstitucionalni monarh in zato — dokler bo kralj zavzemal tako stališče, se vprašanje republike ne more kosati z monarhijo.

Maks Linder ponesrečil.

Iz Nizze poročajo, da se je tedi ponesrečil z avtomobilom svetovni komik Maks Linder. Ko je sam vodil avto po pariških ulicah, mu je nenadoma priletela mušica v oko in Linder je izgubil vodstvo nad avtomobilom, ki je

POZOR ROJAKI

Precejšnje število rojakov se je zglasilo in poslalo aro za parnik

"Paris" za 16. maja

In ako je še kateri, ki želi tedaj potovati, naj nam nemudoma pošlje \$50.00 aro za II. razred ali \$10.00 za III. razred, ker bi želeli dobiti poseben oddelek, čisto zase na parniku za naše potnike, zato je skrajni čas za prigrisitev, posebno za one, ki žele potovati v drugem razredu.

Frank Sakser State Bank
New York

zadrževal na hodnik za pasante in se prevrnil. Lidner je dobil težke poškodbe.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

J. K., Moon Run, Pa. — Kralja izlake in Zagorje ob Savi sta na Dolenjskem.

POZDRAVI IZ NEW YORKA.

Predno odpotujem v staro domovino s parnikom France, pozdravljam Mr. John Pojeta, Mr. George Uvalda, Mr. Anthony J. Šelnika in njegovo družino ter Mr. B. Kruliča in njegovo družino, vsi v Rockefelleru, Ga. Kličem vsem Slovencev širom Amerike zadnji pozdrav in priporočam vsem rojakom, kateri nameravajo potovati v stari kraj, da se obrnejo na znano tvrdko Frank Sakser State Bank. — Janez Janež.

Predno odpotujem v staro domovino, pozdravljam vse rojake širom Amerike, posebno pa Slovence v Milwaukee, Wis. Priporočam vsem tvrdko Frank Sakser State Bank, s katero sem bil v vseh ozirih zadovoljen. — John Krafcig iz Milwaukee, Wis., 408 Park Ave.

Vsem Slovencev v Milwaukee, Wis., kličem: Na veselo svidenje v Jugoslaviji! Priporočam jim, da s. glede potovanja v staro domovino obrnejo za vsa pojasnila na znano tvrdko Frank Sakser State Bank, katera je meni napravila vse točno ter sem pripravljen, da mi je bilo prihranjenih mnogo stroškov, ker sem imel veliko prtljage s seboj in vem, da bi moral plačati veliko več, da sem se obnil na katerega drugega agenta. Pozdravi! — John Hojnik in soproga iz Milwaukee, Wis., 714 — 27th St.

ISČE SE DOBRE DOGARJE.

Imam dober les. Koliko zahtevate za 1000 francoskih Claret dog. mera 36 in 42 inčev. — Max Fleischer, 475 North McNeil St., Memphis, Tenn. (204—55)

FARMA ZA KOKOŠJEREJO IN SOČIVJE.

Prodaja jo lastnik blizu New Yorka ob glavni progi Central železnice. Blizu sole. 7 akrov najbolje zemlje za sočivje, tekoč potok, dober sadni vrt, dosti vinske trte. Hlisa s šestimi sobami in kletjo. Dvonska strošni akredni. Velik kokošniak in garaža. Cena \$4000. Na roko \$800, ostalek po \$20 mesečno.

Oglasite se vsak dan, tudi ob nedeljah med 10. in 1. uro popoldne ali pišite na L. J. KIERZNICKI, 126 Liberty Street, New York City, Dept. C.

Potovanje v Jugoslavijo.

Kdor namerava potovati tedaj spomlad v stari kraj na obisk ali za stalno, priporočamo, da se odloči za parnik "PARIS", največji in najnovejši parnik francoske parobrodne družbe, ki odpluje iz New Yorka

16. maja 1923.

Ker je železniška zveza preko Francije, Švice in Avstrije zelo izboljšana, je za Jugoslovane potovanje najbolj pripravno po francoski progi, zlasti pa še s parnikom "PARIS" in se pride v devetih dneh v Ljubljano; oni pa, ki potujejo v zasedeno ozemlje, se peljejo iz Pariza naravnost v Trst.

S tem parnikom potuje tedaj tudi naš uradni, ki bo spremljal potnike do Ljubljane, in bo pazil tudi na prtljago, da bo bila naprej vedno v istim vlakom, kot potniki.

Vsi potniki III. razreda so nastanjeni na tem parniku v kabinah po 2-4-6 in kabin; kedor želi potovati takrat na tem parniku, naj nam dopiše čim prej \$10.00 aro za III. razred in \$50 za drugi razred, da mu preskrbimo dobro kabino že sedaj, da ne bo nobenih prostori vsi oddani.

Frank Sakser State Bank

New York, N. Y.

RAVNOKAR JE IZALA

NAJVEČJA ARABSKA SANJSKA KNJIGA

Najnovejša ilustrovanja izdaja Vsebuje 308 strani.

Cena s poštnino \$2.—

SLOVENIO PUBLISHING CO.,

33 Cortlandt Street,

New York City, N. Y.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA".

SKARAMUŠ

Episla Rafael Sabatini.

Za "Glas Naroda" poslovali G. P.

81

(Nadaljevanje.)

Tudi on je spoznal, da presega moč njegovega nasprotnika vse, kar je prikačeval in naj je tudi Andre-Louis borilni učitelj in vsled tega je napel vse svoje sile, da čimprej zaključi celo zadevo.

Ta smeh je pomenjal pričetek, ne pa konec vsega. Uničil je ono absolutno zaupanje, katero je markij dotedaj gojil. Nič več ni zrl na celo zadevo kot na stvar, določeno vnaprej. Spoznal je, da se mora boriti kot se ni boril še nikdar v svojem življenju in da mora napeti vse svoje sile.

Obnovila sta boj in kmalu je rekel Andre-Louis:

— Naprej, gospod. Ali naj potisnem meč skozi telo nezavarovanega moža? — Namenoma je skočil nazaj, da da svojemu nasprotniku nekaj oddiha.

Andre-Louis je zapazil tedaj sivkasto bledico, ki se je pojavila tedaj na obrazu njegovega nasprotnika.

— Mislim, da ste pričeli selaj spoznavati, gospod, kaj je čutil Filip de Vilmorin onega dne v Gavrilacu. To sem hotel najprvo doseči. Sedaj pa prihaja konec.

Izvedel je udarec, katerega je nameraval, a v svojo veliko jezo je zapazil Andre-Louis, da je markij le malo prepoznal pariral njegov sunek. Meč Andreja se je zaril v meso markijeve roke, ki je držala meč.

Za trenutek ni tega nikdo zapazil, a v zadnjem naporu je prodrl Andre-Louis desno roko markija ravno pod ramo.

Meč je padel iz roke markija in razorožen je stal pred svojim nasprotnikom, ki je ostal popolnoma hladen. Andre-Louis ga je opazoval opt na svoj meč kot opazujemo svojo žrtev, ki nam je v zadnjem trenutku ušla vsled naše lastne nerodnosti.

V poslanski zbornici in v listih bodo mogoče opisovali to kot nadaljnjemo zmago paladina Tretjega stanu, a Andre-Louis ni bil zadovoljen s tem.

D'Ormesson je skočil k svojemu prijatelju.

— Vi ste ranjen, — je vzkliknil bedasto.

— To ni nič, — je rekel de la Tour d'Azyr, — Majhna praska.

Pri tem pa je stiskal ustnice in raztrgani rokav njegove srajce je bil poln krvi.

D'Ormesson, ki je bil izvežban v takih stvarih, je privlekel na dan platnen robec, katerega je raztrgal na kosce, da napravi obvezo.

Andre Louis pa je še vedno stal na svojem mestu ter zrl na svojega nasprotnika. Konečno pa je vzdihnil, se pričel oblačiti ter odšel spozorščaka, ne da bi privoščil svojemu prejšnjemu nasprotniku en sam pogled.

Ko sta korakala z Le Chapelierjem proti izhodu iz gozda, kjer sta pustila svojo kočijo, je pridrvela mimo kočija, v kateri sta sedela de la Tour d'Azyr in njegov sekundant. Z izjemo bledice na obrazu je izgledal markij kot ponavadi in ranjeno roko je nosil v pentlji.

Na ta način smo izvedeli, kako sta se de la Tour d'Azyr in njegov spremljevalec prva vračala z bojnega polja in zakaj sta oba ženski domnevali, da je uredniči strah, ki ju je navdajal.

Madama de Plougastel je hotela poklicati, a glas ji je zamrl v grlu. Skušala je odpreti vrata kočije, a tudi to se ji ni posrečilo. Madama je pogledala na markija ter zapazila, da nosi desno roko v pentlji.

Bila je nekoliko potolažena, a nisi drznila domnevati, kdo je v resnici zmagal, — kajti markij, čeprav sam ranjen, je zadal svojemu nasprotniku najbrž bolj smrtonosno rano.

Konečno se je ojunčila ter zaklicala svojemu kočijažu, naj ustavi.

Ko sta se obe kočiji ustavili, je izstopil M. d'Ormesson ter se sestal z madamo na ozkem prostoru med obema kočijama.

— Kje je M. Moreau? — se je glasilo vprašanje, s katerim ga je presenetila madama.

— Brez dvoma nam sledi počasi, madama, — se je glasilo odgovor.

— Ali ni ranjen?

— Zalibog je bila naša stran...

D'Ormesson je hotel govoriti naprej, a prekinil ga je ostri glas M. de la Tour d'Azyrja.

— To vaše zanimanje, draga grofica, za M. Moreau-ja...

Prenehal je, kajti zapazil je izžvalen pogled, s katerim ga je obšinila. Sploh pa mu ni bilo treba dokončati stavka.

Nastal je mučen odmor. Nato pa se je madama ozrla na D'Ormessona. Njeno obnašanje se je v trenutku izpremenilo.

— Gospodična de Kercadion je pri meni. Ubogo dete je omedlelo.

De la Tour d'Azyr je kljub svoji rani takoj skočil na noge.

— Le težko vam bom nudi pomoč, madama, — je rekel ter se žalostno nasmehnil, kot da se hoče opravičiti. — Vendar pa...

Kljub protestom D'Ormessona je stopil iz kočije, ki se je tedaj pomaknila nekoliko naprej, da nudi prostor tretji kočiji, ki se je bližala.

Na ta način se je zgodilo, da je bil Andre-Louis priča zelo ginjačevega prizora, ko se je pripeljal mimo. Vstal je ter videl Alina, napol zavestno, sedečo v kočiji. M. de la Tour d'Azyr, ki se ni brigal za svoje poškodbe, se je sklanjal nad deklico in poleg je stal M. D'Ormesson.

Grofica je dvignila lice ter ga videla, ko se je peljal mimo. Njeno lice se je razsvetlilo. Skoro ga je hotela poklicati ter ga pozdraviti, a ker se je spomnila, da je njegov prejšnji nasprotnik v bližini, je obstala nepremično.

Andre-Louis sam jo je pozdravil mrzlo ter obrnil nato pogled v stran.

Tedaj pa je postal Andre-Louis še bolj uverjen kot je bil kdaj poprej, da je prišla Alina onega jutra k njemu v namenu, da prepreči dvoboj, da na ta način reši markija.

— Moj Bog, — je vzkliknil naglas, — kaj vse bi morala pretrpeti, če bi ga res ubil, kot sem nameraval!

Mislil si je, da bi brez dvoma ugodil njeni želji, če bi bila odkritosrečna napram njemu. Če bi mu takrat povedala to, kar je videl sedaj, da namreč ljubi markija, bi se takoj udal.

Vzdihnil je ter prosil mane Filipa de Vilmorina za odpuščanje.

— Mogoče je bilo prav tako dobro, da se mi sunek ni posrečil, — je rekel.

— Kaj meniš s tem? — ga je vprašal Le Chapelier.

— Da sem izgubil vse upanje, da bi se mogel sploh še kdaj lotiti tega posla.

Spomini na tolminski punt.

Glavar se je — seveda pri previdno zapahnenih durih — pričel pogajati s puntarji. Obljubil jim je vrniti blago, živino, priznati razne olajšave in ponudil celo denar, ako se mirno razidejo. Voditelji upornikov so mu odvrnili, da je predpogoj nadaljnjih pogajanj: izvršitev zahtev, katere so mu že v Solkanu naznanili, to je: izpustitev zaprtih tovaršev. Med pogajanj z glavarjem se je del puntarjev lotil Bandlove hiše. Ker je bila zaklenjena, so vdrli skozi streho v notranje prostore, odkoder so pometali vse pohištvo in druge predmete na ulico. Strassoldo, videč, da puntarji trdovratno vztrajajo pri svojih zahtevah, vodi skrivoma prenesti svoje zaklade v kapucinsko cerkev, sam z družino pa po podzemski poti pobegne na grad.

Med tem so puntarji postajali vedno bolj nemirni in glasni. Sporčili so glavarju, da zadene njegovo palačo ista usoda kot Bandlovo hišo, če nemudoma ne zadosti njihovi zahtevi. Glavar, videč, da je situacija od trenutka do trenutka nevarnejša, se je končno s težkim srecem vdal, izpustil je jekline, izročil konfiscirano blago s konji ter tolminske kmete z lastnorodnim pismom odvezal od plačevanja davkov, katere jim je bil naložil tolminski grof Coronini. Ravno, ko je bilo puntarjem prečitano glavarjevo pismo, so prikorakali na Travniki iz zapora izpuščeni tovarši, katere so uporniki sprejeli z velikanskim navdušenjem. V triumfalnem sprevodu, pevajoč narodne pesmi, so jih nosili po mestu ter na vse načine dajali izraza prisrčni radosti. Kako lep zgled tovariške zvestobe pred dvesto leti! Naposled se je i meščanstvo, videč, da puntarji ne nameravajo z njimi nič hudega, opogumilo ter odklenilo svoje hiše, odprlo prodajalne, gostilne itd.

Dne 28. marea so puntarji z navdušenimi vzkliki in prepevanjem zapustili Gorico. Pred odhodom je hotel del puntarjev demolirati palačo Coroninijevega tovariša grofa Della Torre, kar je pa preprečilo iz Gradiške došlo vojaštvo, katero je poklical Strassoldo na pomoč. Pač pa so spotoma porušili v Kanalu hišo tamkajšnjega dacarja, Bandlovega prijatelja.

Nekateri puntarji so krenili na mesto proti domu v Brda in Vipavsko dolino, kjer se jim je posrečilo zaneti upor proti lokalnim graščakom. Celotno Devinčani so se uprli svojemu grofu in mu odrekli pokorščino. Ta upor je pa kmalu udušilo iz Kranjske poklicano vojaštvo.

Na Tolminskem je nad tako silajno uspehim puntarskem uspehom zavladala obča zadovoljnost. Vsakdo je bil prepričan, da se bližajo ljudstvu svobodnejši časi. Tolminci pa so preveč zaupali Strassoldovu pismu in niso slutili, kake zahrbtnje naklepe kuje proti njim trenutno premagana grofovska gospoda.

Grofa Coronini in Strassoldo po kapitulaciji pred tolminskimi puntarji nista imela več mirnega spanja. Puntarska zmaga ju je neizrečeno bolela, zato sta noč in dan študirala, kako bi se nad uporniki čim krutejše maščevali. Dobro vedo, da imata pri cesarju in njegovih svetovalcih popolno zaslombo, sta napisala ovadbo na kabineto pisarno, v kateri sta zaprosila za vojaško pomoč in kazensko ekspedicijo v uporne tolminske vasi. Seveda je glavar — Strassoldo — svojerodno pismo, s katerim je ukinil od Coroninija puntarjem naložene davke in priznal obenem razne druge olajšave, previdno zamolčal.

Da je cesarski Dunaj grofovski gospod brez odloga ustregel, ni treba omeniti. Cesar je poslal — Strassoldu in Coroniniju — vojske — Hrvate, katere sta — s prideljenimi špijoni — brez odloga nastanila po puntarskih vaseh. Vojske je morala plačevati in preživljati dotična vasa oziroma občina. Ljudstvo je bilo kar čez noč obkoljeno od vojaštva in ovadnih. Pričelo se je brezobzirno persekucije. Kolovodje pulta so brez

nadaljnega aretirali in odgnali na gorški grad. Voditeljem je sledilo veliko število onih, ki so bodisi sodelovali, ali pa bili sodelovanja osumljeni. V ljudstvu je sicer vrela, ali pomagati si ni nihče vedel, ker je imel proti sebi oboroženo silo. Kdor je bil tako nepreviden, da je zinil žaljivo besedo o tolminskem grofu, je plačal svojo neprevidnost tudi z življenjem, ker vojski so bili vedno pripravljene z odprtimi "petelini". V mučnem strahu je pričakovalo prebivalstvo konec tega preganjanja.

Ko so bile ječe goriskega gradu že napolnjene s puntarji, je na višje povelje prispela dne 29. junija 1713. iz Gradeva in Gorice specijalna zasliševalna komisija, ki je pričela z vsvo vno svoj posel. Ker so bili zaprti puntarji "trmasti" in ker niso brez nadaljnega izpovedali kot je želela cesarska komisija, so jim pričeli — kakor so se izrazili — izbijati "trmo" z različnim trpinčenjem. Celih devet mesecev je trajalo to "zasliševanje". Šele pričetkom aprila 1714. je prišlo do razprave. Dne 18. aprila je bila razglašena obsodba, ki se je glasila:

— Enajst puntarjev se obsodi na smrt. Odsejajo se jim na javnem sramotnem odru najprej glave, nato roke in noge. Posamni deli teles se razobesijo na najvidnejših krajih mesta in predmestij ki naj služijo v memento vsemu prebivalstvu, kako strašna kazen zadene one, ki si drznejo odreči pokorščino vladajočim grofom.

150 obtožencev je pa bilo obsojenih v večletno ječo na goriskem gradu — odkoder, pravi ljudska govornica — se je le malokdo živ povrnil. Premoženje obsojencev je pripadlo deloma državi, deloma pa grofu.

Z grozo v duši in trepetajočim srecem je ljudstvo sprejelo naznailo te strašne obsodbe. Obsodba se je izvršila dva dni pozneje, to je 20. aprila 1714.

Po vseh puntarskih vaseh je bila razglašena obsodba in vsi župani Tolminskega so dobili ukaz, da morajo prisostvovati justifikaciji enajstih obsojencev. Z župani je odšlo v Gorico tudi mnogo svojcev, sorodnikov in znancev na smrt obsojenih žrtev.

Napočil je apoteozost in grozo pričakovani krvavi dan 20. april 1714. V ranih jutranjih urah je bil postavljen na Travniki, in sicer na mestu, kjer se sedaj nahaja znamenje svetega Ignacija, prostoren oder. Ljudstvo je že navsezgodaj drvelo od vseh strani na glavni trg. Ob določeni uri obstopijo prostor pred odrom obojrožni mušketirji z bobnarji. Kmalu nato stopi na oder sodni dvor z rablji; par minut potem pridevajo v spremstvu duhovnika vključene prve štiri obsojence in kolovodje pulta: 26letnega Ivana Gradnika, Gregorja Kobala, Lovrenca Kragulja in Martina Muniha. Vse oči na trgu zbranega ljudstva so bile obrnjene na obsojence. Marsikatero oko je zasolžilo, ko je zadnjič vzelo slovo od boričeljev in mučencev za — "staro pravdo".

Ob grobni tišini prečita predsednik sodnega dvora še enkrat smrtno obsodbo. Duhovnik izpregovori par tolažilnih besedi obsojencem in jim poda sveto razpelo v poljub. Rabelj pozove Ivana Gradnika, naj poklekne in se pripravi. Gradnik poljubi še enkrat razpelo, pogleda v slovo svoje zveste tovariše, poklekne in položi glavo. Bobnarji zaropčejo, v zraku se zabestijo ostrobruseni meč in glava prve žrtve se je ločila od izmučenega telesa, mučeniška kri je pa poškrbnila v krogu stoječe morilce.

Trenotno je množica osuplo zrla ta grozni prizor. Ali ko je ugledala krvavo Gradnikovo glavo s široko odprtimi očmi ležati par korakov od telesa, so zlasti ženske s Tolminskega zahtele. Enaka procedura se je izvršila nad Kobalom, Kraguljem in Munihom. Po usmrčenju so rablji razčvetili telesa in razobesili posamezne dele na visoke črne droge, postavljene na najvidnejših krajih mesta in predmestja, kakor je bilo to v razsodbi zapovedano.

Naslednji dan, 21. aprila 1714. se je izvršila enak obsodba nad nadaljnjimi štirimi puntarji, a 23. aprila nad ostalimi tremi in sicer: Matijem Podgornikom, Andrejem Lahajnarjem in Valentinom Lapanjem. Več dni so viseli deli teh trupel na črnih drogih in vsakogar je pretresel do mozga grozopoln ta prizor.

NARAVNOST V DUBROVNIK S "TUSCANIJO".

Dne 30. junija bo odplul iz New Yorka parnik Anchor črte "Tuscania" in sicer naravnost v Dubrovnik. To bo omogočilo jugoslovanskim potnikom v Jugoslavijo udobno potovanje, brez vsakih stnosti. "Tuscania" je eden najboljših parnikov, kar jih je kdaj plulo po Sredozemskem morju. Na nobenem parniku ni bolj šega tretjega razreda, kot na tem parniku, ki je kurjen z oljem. Vsi potniki so v kabinah, v katerih so po dve ali štiri postelje. Na razpologo so tudi kabine s šestimi posteljami, ki so posebno primerne za družine. Izborni kuharji bodo pripravljali domačo hrano, da se bo vsakemu zdelo potovanje v Jugoslavijo kot doma.

ROLE za PIANO
SLOV. IN HRVATSKO
dobite edino pri:
NAVINEK-POTOKAR
331 Creeve St. Connaught, Pa.
PIŠITE PO CENIK.

Harmonike
Ako želite imeti res dobro in trošno slovensko, nemško ali kroatinsko harmoniko, obnite se na znano trdvo za pojasnilo ali pridite osebno.
LUBASOVE
Harmonike vseh vrst imam tudi v zalogi in sem sedaj edini zastopnik teh pišite po cenik.
Se vam ugodno priporočam.
Anton Mervar
5921 St. Clair Avenue Cleveland, O.

VLAHOV
ŽELODČNA GRENCICA
Dela jo in spravila v steklenico v ZADRU (Dalmacija) od leta 1861
ROMANO VLAHOV
Naprodaj po vseh Lekarnah, delikatesah in grocerijah.
Edini agenti za Zdravstveno državo.
V. LANGMANN, Inc.
97-99 Sixth Ave., Dept. A, New York, N. Y.

Doctor Moy
Je uspešno zdravil nado, božastne nado, padavico, zastojenje krvi, valed zaprtja, srečne letine, ledene in oljne bolezni, težki v ledcu, glavni ali hrbtni bolečine v prsih, unete oči, rpe, noge ali hrbet; otokline, revmatizem; kožne bolezni, ardečice, oaril ali slabo kri; brez operacije v najkrajšem času po najnižji ceni.
Urađe ure: ob delavnikih: od 8. do polne do 6. svečer.
Ob nedeljah in praznikih: od 1. do polne do 1. popoldne.
DOCTOR JIN FUEY MOY
302 GRANT STREET PITTSBURGH, PA.

Kako se potuje v starikraj in nazaj v Ameriko.

VELIKE važnosti za potnika je, da je natanko poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvarih, ki so v zvezi s potovanjem. Valed dolgoletne iskustve nam je mogoče o vsem tem dati točna pojasnila. Priporočamo vedno tudi samo najboljše parnike, ki imajo kabine v III. razredu.

Ako ste se namenili potovati v stari kraj, nam pišite ker bo to v Vašo korist.

Tudi oni, ki se niso ameriški državljani, amajo potovati v stari kraj na obisk in jim je dovoljeno vrniti se. Na željo dajemo vsakemu to zadovna pojasnila.

Kdor želi dobiti navedeno ali umore iz staroga kraja, naj nam piše na navodila, kajti število priseljencev je omejeno.
Za potne stroške izplačnje po namem naročilo Jadranska banka tudi v dolarjih.
Frank Sakser State Bank
22 Cortlandt Street New York
Glavno zastopstvo Jadranskega parnika.

Kretanje parnikov - Shipping News

28. aprila: Paris, Havre; Zealand, Cherbourg; Pres. Adams, Cherbourg.
29. aprila: Mount Clay, Hamburg; Finland, Cherbourg.
30. aprila: Olympic, Cherbourg; New Amsterdam, Boulogne; Rochambeau, Havre; President Arthur, Cherbourg; Albania, Cherbourg in Hamburg.
1. maja: Aquitania, Cherbourg; Reliance, Cherbourg in Hamburg.
2. maja: Lapland, Cherbourg; Hannover, Bremen.
3. maja: Thuringia, Cherbourg in Hamburg; Mongolia, Cherbourg in Hamburg.
5. maja: Homerie, Cherbourg; La Savoie, Havre; Pres. Fillmore, Cherbourg in Bremen; Orbita, Cherbourg in Bremen; Veendam, Boulogne.
8. maja: Mauretania, Cherbourg.
9. maja: America, Genoa; St. Paul, Cherbourg; Gothland, Hamburg.
10. maja: Pres. Wilson, Trst; Minnekahda, Cherbourg in Hamburg; Mount Carroll, Hamburg.
12. maja: Majestic, Cherbourg; Lafayette, Havre; Orca, Cherbourg in Hamburg; President Harding, Cherbourg in Bremen; Rotterdam, Boulogne.
15. maja: Berengaria, Cherbourg; Pittsburgh, Cherbourg.
16. maja: Paris, Havre; Belgeland, Cherbourg; Conte Rosso, Genoa; Seydlitz, Bremen; Saxonia, Hamburg.
17. maja: Kronland, Cherbourg in Hamburg; Hansa, Hamburg.
19. maja: Olympic, Cherbourg; Roussillon, Havre; Geo. Washington, Cherbourg in Bremen; Orduna, Cherbourg in Bremen; Volendam, Boulogne; Saxonia, Cherbourg; Andania, Cherbourg.
22. maja: Aquitania, Cherbourg.
23. maja: France, Havre; Zealand, Cherbourg; Thyrrenia, Cherbourg in Hamburg; York, Bremen.
24. maja: Manchuria, Cherbourg in Hamburg; Mount Clinton, Hamburg.
26. maja: Homerie, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen.
29. maja: Mauretania, Cherbourg; Reliance, Cherbourg in Hamburg; Canopic, Cherbourg; Bremen, Bremen.
30. maja: Lapland, Cherbourg.
31. maja: Rochambeau, Havre; Finland, Cherbourg in Hamburg; Bayern, Hamburg.
2. junija: Majestic, Cherbourg; La Savoie, Havre; Ohio, Cherbourg in Bremen; America, Cherbourg in Bremen; New Amsterdam, Boulogne.
5. junija: Berengaria, Cherbourg; Colombo, — Genoa.
6. junija: Paris, Havre; St. Paul, Cherbourg; Pres. Fillmore, Cherbourg in Bremen; Albania, Cherbourg in Bremen.
7. junija: Laconia, Cherbourg in Hamburg; Mount Clay, Cherbourg in Hamburg; Mongolia, Cherbourg in Hamburg.

CUNARD
Naravnost v Dubrovnik in Reko

na novi, krasni in hitri
TUSCANIA 30. junija
V Jugoslavijo u 9 dne.

Vak terek odpluje eden morskih velikov:
AQUITANIA 45,647 ton.
MAURETANIA 30,704 tone
BERENGARIA 52,022 ton
Razkošne kabine 3. razreda z 2-4-6 posteljami. Prekrasne jedilnice, kadičnice in počivališča. Pokrit krov za šetanje. Domača kuhinja. Domača udobnost. Brezshrbnost.
Nalaganje denarja potom Cunard, izplačljive v Jugoslaviji hitro, sigurno, zapužno. Za karte in navse vprašajte pri najbližjem agentu v svojem kraju.

JUNARD-ANCHOR
LINE
25 Broadway New York

POZOR, GOZDARJI!
Potrebuje se 20—30 mož za delati v gozdu. Plača \$4.00 za 10-urno delo. Potrebuje se tudi eno KUHARICO za kuhati 6 možem. Plača po dogovoru. Dela se za Cherry River Boom & Lumber Co. v Camden on Gauley, W. Va. Za nadaljnja pojasnila se obrnite na: Frank Mulet, Box 4, Camp 58, Camden on Gauley, W. Va.

NAZNANILO IN PRIPOKOČILO
Naročnikom "Glas Naroda" v državi Illinois naznanjamo, da jih bo obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. Joseph Smalcel,
ki je pooblaščen pobirati naročnino za naš list. Zato prosimo rojake, da mu bodo kolikor mogoče naklonjeni.

Upravišstvo

French Line
Concorde Class Liners

New York, Plymouth, Havre, Paris
Hitra služba v Jugoslavijo.

LA SAVOIE 5. maja
LAFAYETTE 12. maja
PARIS 16. maja
FRANCE 23. maja
Kabine 2i 3, 4 in 6 oseb, univalfine, jedilnica, kadičnica. Vino in pivo brezplačno. Posebni vlak do Trsta. Oglasite se pri lokalnem agentu ali pri 19 State Street. New York City

ROJAKI, NAROČAJTE SE VEČJI SLOVENSKEI DNEV. NA "GLAS NARODA" NAJ. VTK V ZDR DRŽAVAH

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z nasveti kako postati ameriški državljani.

Slov.-Angleška Slovnica
Obsega sledeče:

Prvi del: GLASOSLOVJE.
Drugi del: OBLIKOSLOVJE.
Tretji del: VAJE.
Četrti del: POGOVORI IZ VSAKODANJEGA ŽIVLJENJA.

Peti del: SLOVEN-ANGLŠKI BESEDNJAK.
Šesti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državlanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani, \$1.50
cena s poštnino

Slovenic Publishing Company
52 Cortlandt Street : : New York, N. Y.